

The Gleaner

Vol 1 (1963)

Διορθώσεις, συμπληρώσεις και προσθήκες στο «Répertoire» του M. Richard

Δημ. Σ. Γκίνης

doi: [10.12681/er.9589](https://doi.org/10.12681/er.9589)

Copyright © 2016, Δημ. Σ. Γκίνης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Γκίνης Δ. Σ. (2016). Διορθώσεις, συμπληρώσεις και προσθήκες στο «Répertoire» του M. Richard. *The Gleaner*, 1, 111-116. <https://doi.org/10.12681/er.9589>

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΣΤΟ "RÉPERTOIRE,, ΤΟΥ Μ. RICHARD

Για τὸ πολυτιμότερο αὐτὸ Εὐρετήριο τῶν καταλόγων τῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ Μ. Richard, ποὺ ἐκδόθηκε στὰ 1958 γιὰ δεύ-
τερη φορά, δημοσιευθήκανε ἀρκετὲς βιβλιοκρισίες, ὅλες ἐξαιρετικὰ
ἐπαινετικές, ὅπως καὶ τοῦ ἀξίζει. Θ' ἀναφέρω ἐδῶ, ὅσες ἔτυχε νὰ συ-
ναντήσω, κί' αὐτό, γιὰτι οἱ περισσότερες μᾶς δίνουν χρησιμότητες προσ-
θήκες καὶ διορθώσεις, γιὰ ὅσους χρησιμοποιοῦν τὸ Répertoire. Ἀπὸ
δικούς μας, οἱ : Μ. Μανούσακας, στὸ π. ΔΙΕΕ 13 (1959), σ. 440-445.
Ν. Τωμαδάκης, στὸ π. Ἀθηνᾶ 62 (1958), σ. 386-388. Ὁδ. Λαμφίδης,
στὸ π. Ἀρχεῖον Πόντου 22 (1958), σ. 273-278. Ν. Α. Λιβαδάρας, στὸ
π. ΕΕΒΣ 28 (1958), σ. 515-520. Ἀπὸ τοὺς ξένους, οἱ : J. Darrouzès,
στὸ π. Revue des Études Byzantines 17 (1958), σ. 272-273. A. Do-
stál, στὸ π. Byzantinoslavica 20 (1959), σ. 314-315. Μ. W[ittek],
στὸ π. Scriptorium 13 (1959), σ. 167. S. Eyice, στὸ π. Belleten 23
(1959), σ. 638-645. Ε. Mioni, στὸ π. Rivista di Filologia 37 (1959),
σ. 319-325. F. Dölger, στὸ π. Byz. Zeitschr. 53 (1960), σ. 128-129.
J. F. Pomar, στὸ π. Emerita 28 (1960), σ. 381 ἐπ. J. Irigoín, στὸ
π. Revue de Philologie 34 (1960), σ. 143 ἐπ. Ε. Granstrem, στὸ π.
Viz. Vremennik 18 (1961), σ. 287-289.

Θὰ ἤθελα σήμερα νὰ προσθέσω μερικὲς διορθώσεις καὶ συμπλη-
ρώσεις στὸ ὅρατο αὐτὸ ἔργο, ποὺ ἀφοροῦνε—ἐκτὸς ἀπὸ τέσσαρες—Ἑλ-
ληνικὲς Βιβλιοθήκες :

σ. 3-4. Στὰ ἀστρολογικὰ χφφ. ἄς προστεθῆ τοῦ L. De-
latte, Note sur les mss. astrologiques du Mont Athos, στὰ Παγ-
κάρπεια 3 (1951), σ. 107-112 (150 χφφ. ἀπὸ 17 μοναστήρια).

σ. 6. Στὰ χρονολογημένα χφφ. ἄς προστεθῆ ὁ ὑπ' ἀριθμ.
109 κατάλογος.

σ. 8. ἐπ. Νὰ προστεθῆ : H. O. Coxe, Report to Her Majesty's
government on the Greek Mss yet remaining in Libraries of
the Levant (London 1858).

σ. 13-14. Ξεχάστηκαν οἱ πολυγραφημένες ἐκθέσεις «Περὶ τῆς κα-

ταστάσεως τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δημοσίων, δημοτικῶν, μοναστηριακῶν, κλπ. Βιβλιοθηκῶν, 1937-1938» (Ἄθ. 1938). Τὸ φυλλάδιο αὐτὸ περιέχει ἐννέα Ἐκθέσεις τῶν Σ. Κουγέα, Δ. Μάργαρη, Ν. Ι. Γιαννοπούλου, Ἄγ. Τσέλαλη, Δ. Πολίτη, Στέλλας Πέππα καὶ Ἀλεξάνδρας Κόττου, πὺ—ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τελευταία—(περὶ Κοιν. Βιβλ. Βυτίνης), περιέχουν κάποιες, ἔστω στοιχειώδεις, πληροφορίες γιὰ χφφ. ἀρκετῶν Βιβλιοθηκῶν τῆς Ἑλλάδος.

σ. 29. Ἄριθμ. 128. Ὁ κῶδιξ τοῦ Costin εἰσάγεται σήμερα εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ κ. Πάνου Δ. Πασχάλη, εἰς τὴν Ἀθήνα.

σ. 35. Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Ὁ Μ. Μανούσκακας παρέχει τὴν πληροφορία (Πρακτικά, 31/1956, σ. 500), πὺς ἡ διβλιοθήκη Μαυροκορδάτου, εἰς τὴν Ἀκαδημία, περιέχει κάπου 20 χφφ. τοῦ 19ου αἰῶνα, χωρὶς ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον.

σ. 36. Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους. Κατέχουν, ἀπὸ ἀγορά, τὸ ἀρχεῖο Π. Ζερλέντη, πὺς περιέχει ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς φακέλους καὶ 9 χφφ. (βλ. ἀριθ. 162). Ἀπὸ παραδρομῆς ὁ Richard προσγράφει τὰ χφφ. αὐτὰ εἰς τὴν Ἑταιρεία Βυζ. Σπουδῶν.

σ. 39. Σ. Κόμνου. Βλ. S. Comnus, *Codices praeclarissimi in membrana et in charta graece*, Athenis 1857. Ἡ τύχη τῶν 13 χφφ. τῆς συλλογῆς Κόμνου ἀγνωστή.

σ. 42. Σκήτη Ἀγίου Ἀνδρέου (Καρυές, Ἄθω). Τὰ χφφ. κατήκταν εἰς 1958, ἐκτὸς ἀπὸ 8, πὺς τὰ περιγράφει ὁ Δ. Πολίτης, εἰς π. Ἑλληνικά 17 (1962), σ. 340-346. Στὸν τελευταῖον στίχον τῆς σ. 42, νὰ συμπληρωθῶν οἱ ἀριθμοί: 239-248, 361-366. Ἐπίσης εἰς τὸν πρῶτον στίχον τῆς σ. 43: 269-291, 325-332.

σ. 46. Μονὴ Μ. Λαύρας. Συμπλ. Κατάλογος χφφ. εἰς τὴν ΕΕΒΣ 28 (1958), σ. 90-203. Χφφ. 128, καὶ τοῦ Καθολικοῦ χφφ. 37.

σ. 67. Νὰ προστεθῆ ἡ Κ α ὶ ς, μὲ τὴν πληροφορία, πὺς ὑπάρχει ἐκεῖ Κοινοτικὸ Ἀρχεῖον ἀπὸ τὸ 1850 (βλ. ἀριθ. 711).

σ. 76. Στὴν Χίον, νὰ προστεθῆ: Μιχ Φουρμόν, *Κατάλογοι Ἑλλ. βιβλίων τῶν μοναστηρίων τῆς Νέας Μονῆς καὶ τοῦ Ἀγ. Μηνᾶ*, εἰς τοῦ Γ. Ζολώτα, *Ἱστορία τῆς Χίου*, Γ' 2, σ. 409 - 421 (Χφφ. 132 καὶ 18).

σ. 77. Κύπρος Νὰ προστεθῆ. Χαρ. Ι. Παπαζωάννου, *Τὸ 2215 χφ. τῆς Κ. Δ. τὸ ἐν τῇ μητροπόλει Κιτίου τῆς Κύπρου* (Ἄθ. 1923).

σ. 95. Νὰ προστεθῆ: Φλώρινα. Γυμνάσιον. «χφφ. τινὰ» (Ἐκθέσεις Πέππα).

σ. 120. Καλάβρυτα. Νὰ προστεθῆ: Ἐπ. Παρνασσῶ 9 (1906), σ. 44-47.

σ. 121. Ἄριθμ. 452α. Τὰ χφφ. ποὺ σώθηκαν εἶναι τά : 1, 3, 8 καὶ 17 καὶ ὄχι τά : 1, 3, 8, 14.

σ. 121. Μονὴ Ἀγ. Λαύρας. Βλ. καὶ Σπ. Λάμπρου, στὸ π. Νέος Ἑλληνομνήμων 2 (1905,) σ. 380. Μετόχιον Ἀγ. Ἀθανασίου. Βλ. ἀριθμ. 451, σ. 84 - 97, χφφ. 494 - 528, καὶ ἓνα χφ. ἀκατάγραφτο (χφφ. 36). Μετόχιον Ἀγ. Τριάδος. Βλ. ἀριθ. 451, σ. 97 - 191, χφφ. 529 - 539 (χφφ. 11 καὶ ὄχι 90).

σ. 122. Ἡ Μονὴ Ταξιάρχων νὰ μεταφερθῆ στὸ Αἴγιον (σ. 24).

σ. 122. Νὰ προστεθῆ λήμμα : Κ α λ α μ ά τ α . Λαϊκὴ Βιβλιοθήκη, χφφ. 4. Μονὴ Τίμιου θ α σ χφφ. 2, Μονὴ Βουρκάνου χφφ. 12 (Ἐκθεσις Σ. Κουγέα). Ὁ ἴδιος, στὸν τόμο Μεσσηνιακὰ Γράμματα, 1956 σ. 9 - 23, περιγράφει 3 χφφ. τῆς Μ. Τίμιου θ α σ ἀπὸ αὐτὰ 1 νομοκάνων τοῦ 18 αἰ. Κατάλογο τῶν χφφ. τῆς Μονῆς Βουρκάνου δημοσίευσε ὁ Τ. Γριτσόπουλος στὸ π. Πελοποννησιακὰ τ. 5 (1962), σσ. 294-305.

σ. 124. Καστοριά. Νὰ προστεθῆ : Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη : «περιέχει χφφ. τινὰ τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου». (Ἐκθεσις Στ. Πέππα). Μητρόπολις Καστοριάς : Στὰ 1938 ὄπηρχαν ἀκόμα 3 χφφ. (Ἐκθεσις Πέππα). Γραφεῖα ἑνοριακῆς Ἐπιτροπῆς Κοιμῆσεως Θεοτόκου : Βλ. καὶ ἀριθ. 67, σελ. 612. Τὰ χφφ. αὐτὰ καήκανε στὴν πυρκαϊὰ τοῦ 1940.

σ. 129. Μετὰ τὸ λήμμα : Kythrea, νὰ προστεθῆ λήμμα : Λ α κ ε - δ α ἱ μ ω ν . Μονὴ Ζερμπίτζης, χφφ. 8 (Ἐκθεσις Κουγέα).

σ. 139. Λέρος. Βιβλιοθήκη τοῦ Δήμου. Βλ. ἀριθ. 711. Χφφ. 64—10=54.

σ. 140. Λέσβος. Μονὴ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ὁ Εὐάγγ. Γ. Κλεόμβροτος, περιγράφει τὸ ὄπ' ἀριθ. 23 χφ. στὸ π. Ποιμὴν, τ. 5 (1937), σ. 101 - 107.

σ. 157. Καστελλόριζο. Τώρα στὰ Γ Α Κ, στὴν Ἀθήνα. Βλ. ἀριθ. 711.

σ. 162. Νὰ προστεθῆ λήμμα : Μ ε τ ρ ῶ ν καὶ Ἀ θ ῦ ρ α , μ ε μ ν ε ἰ α : Ἄν. Σταμούλη, Παλαιὸς κώδιξ τῆς ἐπισκοπῆς, στὸ π. Μεσαιωνικὰ Γράμματα 2 (1934 - 1935) σ. 171 - 177.

σ. 168. Νάουσα. Νὰ προστεθῆ ἡ παραπομπὴ στὸν ἀριθ. 67 (σελ. 621) καὶ ἡ πληροφορία τῆς Στ. Πέππα (Ἐκθεσις) περὶ χφφ. 13+61.

σ. 170. Νὰ προστεθῆ λήμμα : Ν ά ξ ο ς . Μονὴ Μεγ. Χρυσοστόμου. Βλ. Ἐμμ. Καρπαθίου, στὸ π. Ἑκκλησία, 13 (1935), σ. 362 - 363. Χφ. 1, τοῦ 1698.

σ. 189. Πάτμος. Νὰ προστεθῆ : P. Decharme καὶ Petit de Julleville, Note sur les mss. d' auteurs anciens qui se trouvent

dans la Bibliothèque du monastère de Saint-Jean à Patmos (Paris 1866).

σ. 190. Νά προστεθῆ λήμμα: Πάτραι. Μονή Ὁμπλοῦ. Πρόχειρη περιγραφὴ 7 χφφ. ἀπὸ τὸν Λ. Πολίτη, στὸ π. Πελοποννησιακά 1 (1956), σ. 251 - 252.

σ. 192. Ἄριθμ. 702. Νά προστεθῆ τοῦ ἰδίου, στὸ π. Θρακικά, 12 (1939), σ. 13 - 160, 13 (1940), σ. 77 - 310, 15 (1941), σ. 55 - 98 καὶ 16 (1941), σ. 6 - 64.

σ. 212. Σιάτιστα. Βιβλιοθήκη Μητροπόλεως. Κατὰ τὴν Στ. Πέππα (Ἐκθεσις), δὲν ὑπάρχουν χφφ., ἀλλὰ μόνον ὁ Κῶδιξ τῆς Μητροπόλεως (1689 - 1845).

σ. 218. Ἄς σημειωθῆ ἡ πληροφόρια τοῦ Λ. Πολίτη (Ἐκθεσις), πὼς τὸ χφ. οἰκογενείας Λεοντοπούλου, στὸ Σοπωτό, δὲν ὑπάρχει πιά (π. Παρνασσός, 9, σ. 44 - 47).

σ. 228. Νά προστεθῆ λήμμα: Τσάγεζι. Μονὴ Κομνηνείου ἢ Οἰκονομείου. Βλ. Α. Mézières, *Memoire* καὶ ΕΕΒΣ 5 (1928), σ. 348 - 375. Χφφ. 10. Ἡ μονὴ ἐκάηκε τὸν περασμένο αἰῶνα. Ὁ κατάλογος τῶν 10 χφφ. (κατὰ τὸν Mézières) ἀπὸ τὸν Ν. Ι. Γιαννόπουλο.

σ. 230. Ὁ κατάλογος τῶν 48 χφφ. τῆς Βιβλιοθήκης Σπ. Παπαγιάννη, στὴν Ἐκθεση τοῦ Ν. Γιαννοπούλου. Κατὰ τὸν Λ. Πολίτη, π. Ἑλληνικά 16 (1958 - 1959), σ. 440 τὰ χφφ. εἶναι 55. Κατὰ τὸν ἴδιο, στὸ Δημαρχεῖο Τυρνάβου 41 χφφ.

σ. 233. Βενετία. Νά προστεθῆ: Σπυρ. Μ. Θεοτόκη, Κατάλογος χφφ. τῆς Ἑθν. Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀγ. Μάρκου ἐν Βενετία, στὸ π. Ἑλληνικά, 3 (1930), σ. 89 - 114, 347 - 380, 4 (1931), σ. 173-190, 377 - 398 καὶ 5 (1932), σ. 17 - 38.

Μεταγενέστερα ἀπὸ τὴ δεύτερη ἐκδοση (1958), ἔχουμε νὰ προσθέσουμε ἄλλους καταλόγους ἢ σχετικὲς πληροφορίες, ὅχι γιατί δὲν θὰ τις ἔβρῃ ὁ Richard, ὅταν θὰ μᾶς δόσῃ τὴν τρίτη ἐκδόσή του, ἀλλὰ γιατί αὐτὴ ἢ ἐκδοση πιθανὸ εἶναι πὼς θ' ἀργήσῃ ἀκόμα μερικὰ χρόνια καὶ καλὸ εἶναι οἱ ἐρευνηταὶ μᾶς νὰ μὴ μένουν ἐν τῷ μεταξύ ἀβοήθητοι.

σ. 13-15. Νά προστεθῆ: Μ. Smitt, *Monasteries and their Mss*, στὸ π. *Archeology* 13 (1960), σ. 172-177 καὶ Ε. Zizicas-Lappa, *Enquête sur quelques collections de mss grecs peu communes conservées en Grèce*, στὸ Bulletin d'Information de l'histoire de recherche et d'histoire des textes 8 (1959), σ. 69-76.

σ. 25. Ὁ κατάλογος ἀριθμ. 106 συνεχίστηκε στὸ π. Ἀνάλεκτα 8

(1959), σ. 243 (χφφ. 532 και 533), 9 (1960), σ. 219 (χφφ. 534) και 10 (1961), σ. 176-177 (χφφ. 535-537).

σ. 38. Ἀριθμ. 171. Μερικὲς διορθώσεις στὸν κατάλογο τοῦ Σπ. Λάμπρου, ἀπὸ τὸν Φ. Μπουμπουλίδη, στὸ π. Ἀθηνᾶ 65 (1961), σ. 244-248.

σ. 38. Βιβλιοθήκη Σπ. Δοβέρδου. Κατάλογος 75 χφφ. ἀπὸ τὸν Φ. Μπουμπουλίδη (Ἀθ. 1961).

σ. 39. Νὰ προστεθῆ: Βιβλιοθήκη Σωματείου «Ἐστία Νέας Σμύρνης», Κατάλογος Κ. Μαμώνη, στὸ π. Μικρασιατικὰ Χρονικὰ 8 (1959), σ. 243-266.

σ. 41. Ἀθως. Νὰ προστεθῆ: Χ. Γ. Πατρινέλη, Βιβλιοθήκαι και Ἀρχεῖα τῶν μονῶν τοῦ Ἀγ. Ὄρους, στὴ Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια 1 (1962), σ. 935 - 943.

σ. 42. Στὰ γενικὰ περὶ Ἀγίου Ὄρους, νὰ προστεθοῦν οἱ πολὺτιμες πληροφορίες τοῦ Μ. Ι. Μανούσακα, Χειρόγραφα καὶ ἔγγραφα τοῦ Ἀγίου Ὄρους (Ἀθ. 1958). Ἐπίσης ὁ ὑπ' ἀριθ. 185 κατάλογος τοῦ Ε. Κουρίλα συνεχίστηκε στὸ π. Μακεδονικὰ 4 (1955-1960), σ. 532 - 533. Ἐπίσης ὁ ἴδιος κατάλογος, γιὰ τὴ Σκήτη Ἀγ. Ἀννης (σ. 42-43), συνεχίστηκε στὸ π. ΕΕΒΣ 29 (1959), σ. 87 - 192 καὶ 30 (1960-1961), σ. 453 - 460 ἰδ'.

σ. 61. Βιβλιοθήκη Ἰνστιτούτου ἑλληνικῆς φιλολογίας Πανεπιστημίου Βουδαπέστης. Σχετικὸς μὲ τὰ χφφ. τοῦ Γ. Ζαβίρα, 6λ. Füves Ödön, Neumás énekeskönyveknek és Zavirasz György munkáinak kéziratái Szentendrén στὸ π. Különlenyomat az antik tanulmányok, 1961, σ. 293 - 299.

σ. 62. Νὰ προστεθῆ λήμμα: Βυτίνα. Ὁ κατάλογος τῶν χφφ. τῆς Κοινοτικῆς Βιβλιοθήκης ἀπὸ τὸν Β. Χαραλαμπόπουλο, στὸ π. ΔΙΕΕ 14 (1960), σ. 393 - 405 (χφφ. 10).

σ. 82. Κωσ. Νὰ προστεθῆ: Ἐμμ. Καρπαθίου. Ἀρχεῖον Ἰ. Μητρ. Κω (Ἀθ. 1958).

σ. 90. Γιὰ τὴ Μονὴ Ὀλυμπιωτίσσης, μᾶς πληροφορεῖ ὁ Β. Σκουδραῆς ὅτι ἔχει ἔτοιμο πρὸς ἐκδοσὴ τὸν κατάλογο τῶν 231 χφφ. τῆς Μονῆς.

σ. 108. Γιὰ τὴν πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη, μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μιλήτου Αἰμιλιανός, στὸ π. Ὀρθοδοξία 34 (1959), σ. 231, πὼς «ἡ αἰθουσα χφφ. περιλαμβάνει περὶ τοὺς 1000 κώδικας».

σ. 110. ἀριθ. 415. Ὁ κατάλογος-συνεχίστηκε στὸ ἴδιο π., τ. 33 (1958), σ. 52-61, 190-204, 321-328, τ. 34 (1959), σ. 58-66, 372-378,

τ. 35 (1960), σ. 189-196, 253-276, 416-440, τ. 36 (1961), σ. 11-131, τ. 37 (1962), σ. 211-237.

σ. 119. Μονή 'Αγ. Σάββα. Νὰ προστεθῆ: Morton Smith, 'Ελληνικά χφφ. ἐν τῇ Μονῇ τοῦ 'Αγ. Σάββα, στὸ π. Νέα Σιών, 52 (1960), σ. 110 - 125.

σ. 128. Κ ο ζ ά ν η. Βιβλιοθήκη Μητροπόλεως. Κατάλογος ἀπὸ τῇ Στέλλα Ψαριανοῦ, στὸ π. Οἰκοδομή 2 (1959), σ. 273-313.

σ. 189. Π ά ρ ο ς. Μονή Λογγοβάρδας. Κατάλογος τοῦ Ν. Α. Λιβαδάρα, στὸ π. ΔΙΕΕ 14 (1960), σ. 372-392 καὶ 584-586. Χφφ. 54.

σ. 190. Τά χφφ. τῆς Μονῆς Σουρβιάς εἶναι 22 καὶ ὄχι 2.

σ. 206. Θ ε σ σ α λ ο ν ί κ η. Πανεπιστήμιον. Λίνου Πολίτη, Νέαι προσκτήσεις τῆς συλλογῆς χφφ., στὸ π. 'Ελληνικά 16 (1958-1959), σ. 236-238.

σ. 208. Σ ά μ ο ς. 'Οδ. Λαμφίδου, Τὰ ἐν Σάμῳ χφφ., στὸ π. 'Αρχεῖον 'Εκκλ. καὶ Καν. Δικαίου 25 (1960), σ. 39-48. Χφφ. 71.

σ. 215. Σ κ ί α θ ο ς. Μονή Εὐαγγελισμοῦ. 'Ο κατάλογος τοῦ μητρ. 'Ηλείας 'Αντωνίου, στὸ π. Θεολογία 32 (1962), σ. 389-409, 531-544 καὶ 608-663 (χφφ. 110).

σ. 227. Τά χφφ. 'Εκκλησίας Φανερωμένης Τρικιάλων (χφφ. 3) περιγράφονται ἀπὸ τὸ Ν. Βέη, στὸ π. Θεσσαλικά Χρονικά 7-8 (1959), σ. 27.

σ. 230. Γιά τὰ χφφ. τοῦ 'Ημιγυμνασίου Τυρνάβου, βλ. Α. Πολίτη, στὸ π. 'Ελληνικά 16 (1958-1959), σ. 440-441.

σ. 242. Γιά τὰ χφφ. (150 περίπου) τῆς Μονῆς 'Αγ. Νικάνορος (Ζάβορδας) βλ. κατάλογο Α. Πολίτη, στὸ π. 'Ελληνικά 16 (1958-1959), σ. 441, καὶ τοῦ ἰδίου, Die Handschriftensammlung d. Klosters Zavorda u. d. neuaufgefundene Photios-handschrift, στὸ π. Philologus 105 (1961), σ. 136 - 144.

Δημ. Σ. Γκίνης